

16,5% ($P < 0,001$), бактерицидна активність — на 3,3 і 7,8% ($P < 0,001$), лізоцимна активність сироватки крові — на 5,3 і 11,5% ($P < 0,001$). Зміни абсолютного фагоцитозу були вірогідними лише через місяць (див. табл.). У лейкограмі змін початкових даних не виявлено.

Отже, в зоні радіоактивного забруднення у хворої на фасціольоз великої рогатої худоби спостерігають зниження переважно гуморальних факторів захисту. З клітинних фак-

торів неспецифічної резистентності встановлено зменшення фагоцитарної активності нейтрофілів. При збільшенні ураженості худоби фасціолами в показниках клітинного захисту (ФА, ФІ та абсолютний фагоцитоз) істотної різниці не встановлено, що можна пояснити незначною різницею в інтенсивності інвазії.

Зниження показників неспецифічної резистентності у хворих тварин зумовлене, на нашу думку, імуно-

депресивною дією фасціол і впливом іонізуючої радіації на організм тварин.

Альбендазол сприяє підвищенню неспецифічної резистентності у хворих корів, особливо через 30 днів після його застосування. Препарат впливає на фасціол, припиняючи синтез і проникнення в організм тварин токсину, який має імуносупресивну дію. У клінічно здорових тварин відмічали лише тенденцію до зростання показників резистентності.

Л.КОРЕЙБА
аспірант*

Державна агроетологічна
академія України

У корів друга стадія отелення, тобто виведення плоду, за нормально-го перебігу родового процесу триває від 10 до 42 хв, третя — виділення посліду, — 120—360 хв (В.С.Мухлінін, 1976). Нерідко спостерігають патологію отелень (сухі роди, слабкі перейми й потуги, звуження шийки матки тощо). Ослаблення родової діяльності найчастіше трапляється в зимово-весняний період, коли відсутній моціон, а корми бідні на мінеральні речовини і мікроелементи. Профілактика родових ускладнень передбачає створення тваринам впродовж тільності нормальних умов утримання та годівлі, а під час родів — надання своєчасної допомоги, спрямованої на збереження життя корови і плоду.

Бувають випадки, коли сторонні особи витягують плід із родових шляхів грубо й некваліфіковано, забруднюючи і травмуючи їх, що зумовлює післяродові ускладнення (ендометрит, метрит, септицемія тощо).

З усіх ускладнень родового акту найчастіше у корів буває затримання посліду.

Більшість авторів (Франк А., 1910; Гурін Г.І., 1923; Гармс Г., 1931; Конге В.В., 1932; Тарасевич А.Ю., 1936; Мишкін М.Ф. 1943; Вайнтраумб А.М., 1957; Студенцов А.П., 1961; Заянчковський І.Ф., 1964; Герман І.Г., 1965) вважають, що у корів нормальна тривалість послідової стадії не перевищує шести годин. Окремі фахівці (Марков Л.М., 1931; Мякошин В.А., 1950; Крашевський І.Ю., 1950) доводять, що затримання посліду до 72 год і, навіть, до 12-го дня (Букус В.А. та ін., 1948) після народження теляти є фізіологічним явищем. З метою профілактики затримання посліду рекомендується вживати заходи відразу після народження теляти (Шипілов В.С., 1961), а не через шість-вісім год (Флегматов Н.А. та ін. 1973).

*Науковий керівник — професор
Г.Калиновський.

ЕНДОСПОРИН У ПРОФІЛАКТИЦІ ПАТОЛОГІЇ ОТЕЛЕНЬ У КОРІВ

У ветеринарній практиці при затриманні посліду з лікувальною метою застосовують пітуїтрин, синестрол, прозерин (Волосков П.А., 1953; Кудрявцева А.А., Зверева Г.В., 1947—50 рр.), окситоцин (Немчинов Г.А., 1976 р.), а також навколоплідні води (Флегматов Н.А., 1961).

Ми вивчали вплив ендоспорину на перебіг другої та третьої стадії отелення у корів. Досліди проводили нинішнього року на 15 тваринах Поліського м'ясного типу, що належать КСП "Перемога" с.Беги Коростенського району Житомирської області, в зимово-весняний період. Десять корів вважали дослідними, а п'ять — контрольними (І група) (див. табл.). Худобі ІІ групи ендоспорин вводили до початку першої стадії родів, ІІІ групи — через 20 хв після виведення плоду. Препарат у дозі 500 млрд. клітин розводили в 25 мл фізіологічного розчину і за допомогою поліетиленового катетера вливали в порожнину матки.

Ендоспорин, уведений до початку отелення, ефективно впливав на перебіг його другої стадії. При цьому перейми і потуги у корів були відносно інтенсивними, паузи між ними коротшими, а час виведення плоду становив $15,4 \pm 1,3$ хв. У худоби, якій препарат не вводили, друга стадія отелень була вірогідно довшою; у тварин І групи — $22 \pm 2,54$ хв, ІІ — $24 \pm 1,8$.

Тривалість третьої стадії родів у корів ІІ групи (ендоспорин вводили до початку родів) становила $254 \pm 11,6$ хв, у худоби контрольної (І) групи — $228 \pm 26,95$ хв. У корів ІІІ групи, яким ендоспорин вводили через 20 хв після виведення плоду, послідова стадія виявилась найкоротшою і дорівнювала $174 \pm 19,39$ хв.

Отже, враховуючи час введення препарату, для стимуляції другої стадії отелення його необхідно застосовувати до початку родів, а для профілактики патології третьої стадії (затримання посліду) — після виведення плоду.

Максимальна дія препарату для профілактики патології родів проявляється на (174—222 хв) третій-четвертій годині після застосування.

Встановлена нами висока ефективність препарату для профілактики акушерської патології у корів розширює ареал його застосування. Вона зумовлена протеолітичними властивостями ендоспорину і здатністю до стимуляції скоротливої функції матки.

Група	Тривалість родів, хв $M \pm m$, стадії		
	перша	друга	третя
I	$200 \pm 11,40$	$23 \pm 2,54$	$228 \pm 26,45$
II	$222 \pm 16,55$	$15,4 \pm 1,3$	$254 \pm 11,6$
III	$212 \pm 16,55$	$24 \pm 1,8$	$174 \pm 19,39$